

**Międzynarodowa Konferencja Naukowa
„Media – Kultura – Edukacja. Na pograniczu narodów i kultur;
tradycje – doświadczenia – perspektywy.”**

W dniach 8 -10 października 2007 r. odbyła się w Rzeszowie i w Bystrem koło Baligrodu międzynarodowa konferencja „Media – Kultura – Edukacja. Na pograniczu narodów i kultur; tradycje – doświadczenia – perspektywy.” Organizatorem spotkania byli: Zakład Edukacji Medialnej i Technologii Informacyjnych wspólnie z Instytutem Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego, oraz Zakładem Pedagogiki Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytutem Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej we Wrocławiu, Stowarzyszeniem VEUBE – Spohns Haus w Niemczech.

Przewodniczącym komitetu naukowego i organizacyjnego był prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Celem konferencji była prezentacja teorii i praktycznych rozwiązań na temat funkcjonowania mediów, kultury i edukacji na pograniczu narodów oraz umożliwienie naukowcom, badaczom mediów, dziennikarzom wymiany poglądów i doświadczeń badawczych.

Konferencja obejmowała następujące obszary merytoryczne:

1. Media, kultura, edukacja na pograniczu kultur i narodów wobec globalizacji życia – wyzwania, nadzieje, zagrożenia.
2. Kultura pogranicza narodów – doświadczenia, tradycje, perspektywy.
3. Rola i znaczenie mediów w kreowaniu kultury i edukacji.
4. Międzyregionalna współpraca w obszarze kultury i edukacji.
5. Media, kultura i edukacja wobec procesów integracji.

W wydarzeniu wzięło udział ponad 100 naukowców, badaczy, nauczycieli i dziennikarzy. Obrady odbywały się w Rzeszowie w siedzibie Instytutu Muzyki (8.10.2007) oraz w Bystrem koło Baligrodu (ośrodek położony w Bieszczadach na terenie Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego). Wystąpienia podzielono tematycznie na trzy sekcje zgodnie z tytułem konferencji: sekcja „Media”, sekcja „Kultura” i sekcja „Edukacja”, a ze względu na międzynarodowy charakter konferencji, obrady toczyły się w czterech językach – polskim, angielskim, rosyjskim i słowackim.

Zgodnie z programem obrady odbywały się w sesjach plenarnych oraz w poszczególnych sekcjach. Podczas obrad plenarnych pierwszego dnia zebrani wysłuchali referatów na temat kulturotwórczej roli mediów w procesach integracji pogranicza narodów (prof. dr hab. Wojciecha Skrzydlewskiego z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej we Wrocławiu), edukacyjnej inwazji mediów (prof. dr hab. Stanisława Dylaka z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza), miejsca Rzeszowa na pograniczu narodów i kultur (prof. dr hab. Wacława Wierzbieńca z Uniwersytetu Rzeszowskiego)

oraz wystąpienia na temat angielsko – niemieckiego i angielsko – rosyjskiego kodu używanego w prasie (prof. dr hab. Irina Sipakowa, Pedagogical Institute of Saratov State University w Rosji).

Drugiego dnia obrad dyskutowano na temat globalności i lokalności kultury (referat prof. dr hab. Tomasza Goban – Klasa z Uniwersytetu Jagiellońskiego), wpływie mediów na przemysł farmaceutyczny (wystąpienia prof. dr hab. nauk med. Pawła Januszkiewicza z Uniwersytetu Rzeszowskiego) oraz roli mediów w wychowaniu i kształtowaniu środowisk wychowawczych (referaty ks. prof. dr hab. Janusza Mastalskiego z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie i prof. dr hab. Aliny Rynio z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego).

Trzeci dzień konferencji był podsumowaniem wszystkich wystąpień i okazją do dalszych dyskusji na poruszone tematy; panel prowadzili: prof. dr hab. Wojciech Skrzydlewski, prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas oraz dr Ryszard Pęczkowski.

Wśród najciekawszych tematów dużą grupę stanowiły referaty dotyczące kultur pogranicza jak „»Kultura ponad podziałami«, czyli problematyka pogranicza na łamach lubelskiego kwartalnika »Akcent« w 25-lecie istnienia czasopisma” mgr Olgi Białek – Szwed z Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, w którym autorka prezentowała działalność kwartalnika „Akcent” wpisującą się w nurt regionalizmu. Czasopismo stawia sobie za cel przybliżanie Polakom w kraju literacko-artystyczną działalność rodaków za granicą, przygląda się wydarzeniom kulturalnym na terenie pogranicza oraz promuje swoją małą ojczyznę – Lubelszczyznę. Innym referatem w ciekawy sposób poruszającym zagadnienie kultur pogranicza było wystąpienie dr Kornelii Ćwiklak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Pt.: „Pogranicze jako konfrontacja kultur. Górnośląskie pogranicze w polskich i niemieckich świadectwach literackich.” Była to swoista analiza „krajobrazów pamięci” (Verlustweden) skonstruowana wokół zestawienia dwóch wizji kulturowego fenomenu wielonarodowego i wielowyznaniowego pogranicza terenów Górnego Śląska w powojennej literaturze polskiej i niemieckiej. Autorka zwróciła uwagę na znaczący „niszczący” wpływ zewnętrznych procesów historycznych oddziałujących na pogranicze postrzegane jako miejsce konfrontacji i zagrożenia, ale także kulturowej wymiany i kontaktu. Z kolei dr Joanna Garbula-Orzechowska z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zajęła się badaniem „problematyki pogranicza z perspektywy różnych historii osobistych” (taki był też tytuł jej wystąpienia). W opozycji do tzw. wielkiej historii, autorka posłużyła się terminem „mikrohistoria”, oznaczającym historię bliską człowiekowi i jego zachowaniom. Co warto podkreślić – zaznaczyła tu istotę badania kultury poprzez pryzmat życia codziennego w kategoriach konkretnego czasu i miejsca metodą indywidualnych narracji.

Innym ważnym zagadnieniem poruszonym podczas obrad był problem globalności i lokalności kultury w wystąpieniu prof. dr hab. Tomasza Gobana –

Klasa pt.: „Globalność a lokalność kultury”. Prelegent przedstawił ciekawą, choć nie nową teorię o odradzaniu się znaczenia małych ojczyzn, sąsiedztw i rodzin w sytuacji, gdy człowiek i społeczeństwo szuka czasoprzestrzennego zakorzenienia. Za Benjaminem Barberem powtórzył, że tendencjom globalizacji przeciwstawiają się tendencje utrzymania tożsamości, a mimo postępującej globalizacji w sferze mediów i informatyki, człowiek „jest lokalny” i postrzega świat jako przestrzenny.

Nurt obrad dotyczący etnografii reprezentowała m. in. dr Anita Lehmann z Uniwersytetu Rzeszowskiego swoim referatem pt.: „Rozwijanie tożsamości narodowej i regionalnej dziecka przez uświadamianie wartości polskiego folkloru”, w którym opowiadała o projekcie muzycznym „Raz na ludowo. Lekcja folkloru na żywo” oraz prezentacja dr Jany Hudakowej z Uniwersytetu w Preszowie „The integration of media, culture and education on the example of children folk group «Rozmarija»”.

Podczas całej konferencji podejmowano ważne dla współczesnego świata zagadnienia dotyczące kultury, mediów i edukacji. Stawiano pytania o etykę mediów, sposoby przekazywania informacji, rodzaje kodów zawartych w komunikatach medialnych i ich wpływie na procesy socjalizacji, koegzystencję na pograniczach kulturowych. Dyskutowano na temat roli technologii informacyjno – komunikacyjnych, dialogu, integracji w procesie kształcenia i o problemach edukacyjno – wychowawczych. Kolejne ważne tematy poruszane podczas spotkania były związane z zagadnieniami przemian kulturowych, wymiany międzykulturowej, globalności i lokalności oraz świadomości kulturowej społeczności pogranicza.

Wydarzeniami towarzyszącymi był koncert w wykonaniu pracowników Instytutu Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego: Dr Olga Popowicz – sopran, prof. UR Leszek Suszycki – gitara, dr Jacek Ścibor – tenor, dr Magdalena Prejsnar-Wasacz – fortepian, mgr Paweł Węgrzyn – fortepian, oraz bankiet połączony z otwarciem wystawy fotograficznej Ing. Leonarda Bańasa (Słowacja), Ing. Gabriela Grunda (Słowacja), dr Marka Hallady i mgr inż. Jerzego Wygody (obydwaj z Polski). Motywem przewodnim wystawy było przenikanie się kultur sąsiadujących narodów – polskiego, ukraińskiego i słowackiego pokazane poprzez zabytki i sztukę, która według autorów zdjęć, jest najbardziej uniwersalnym językiem zbliżającym narody. Kolejną atrakcją przygotowaną przez organizatorów była wycieczka po bieszczadzkich bezdrożach, podczas której zwiedzający mogli zobaczyć między innymi: stare cerkiewisko w Stężnicy, zabytkową kapliczkę na przełęczy Hrycza oraz wejść na szczyt Korbami (905 m.).

Konferencja stworzyła możliwość wymiany doświadczeń oraz była inspiracją do naukowych analiz teoretycznych i empirycznych w kontekście podjętej tematyki.

Małgorzata Haraszkiewicz-Niewczas
Doktorantka UE